

Aqrar sektorun şah damarı: fermerlər

Hər gün süfrəmizə gələn çörəkdən tutmuş içdiyimiz südə qədər hər bir məhsul minlərlə fermerin təri və zəhməti bahasına başa gəlir. Bu əməyin fərqlində olma və fermerlərin sosial dəyərini anlamaq üçün qeyd olunan Ümumdünya Fermerlər Günü hər il mayın 14-də qeyd olunur. Ümumdünya Fermerlər Günü-nün əsası Birləşmiş Millətlər Təşkilatının Ərzaq və Kənd Təsərrüfatı Təşkilatının (FAO) və beynəlxalq kənd təsərrüfatı təşkilatlarının təşəbbüsleri ilə qoyulub. 14 Mayın xüsusi olaraq Ümumdünya Fermerlər Günü kimi təyin edilməsi ideyası ilk dəfə Hindistanda kənd təsərrüfatına dəstək məqsədilə təşkil edilən silsilə tədbirlərdən sonra gündəmə gəlib.

Ümumdünya Fermerlər Günü fermerlərin kənd təsərrüfatı istehsalındaki rolunu ön plana çıxarmaq və onların qarşılaşdıqları problemlərə diqqəti cəlb etmək üçün beynəlxalq məlumatlandırma gündündür. Kənd təsərrüfatı dünya əhalisinin ərzəq tələbatını ödəməkdən əlavə, iqtisadiyyata töhfə verən, məşgulluq yaranan və mədəni irsi qoruyan mühüm sahədir. Fermerlər bu sektorun onurğa sütununu təşkil edir və torpağı becərməklə, məhsul yetişdirməklə bəşəriyyətin əsas ehtiyaclarını ödəyir. Bir sözə, fermerlər cəmiyyətin əsas ehtiyaclarını ödəyən gözə görünməz qərəmanlardır, desək, yanılmarıq. Onların səyi, alın təri, zəhməti olmasayı, süfrələrimizə yemək gəlməz, supermarketlərin rəfləri dolmaz, qida təhlükəsizliyi təmin olunmazdı. Dünya əhalisini qidalandırmaq üçün zəruri qidalar - buğda, düyü, tərəvez, meyve və heyvandarlıq məhsulları kimi əsas ehtiyaclar fermerlərin əməyi ilə süfrələrimizə gəlir.

Kənd təsərrüfatı sektorunu bu gün dünyanın bir çox ölkəsində iqtisadiyyatın əsasını təşkil edir. Fermerlər kənd təsərrüfatı istehsalı vasitəsilə həm yerli, həm də qlobal iqtisadiyyata töhfə verirlər. Davamlı kənd təsərrüfatı təcrübələri ilə fermerlər torpağın münbitliyini qoruyur, biomüxtəlifliyi dəstəkləyir və iqlim dəyişikliyi ilə mübarizə aparır. Fermerlər ənənəvi əkinçilik üsullarını nəsildən-nəslə ötürməklə mədəni irsi də qoruyur-

lar. Yerli toxumlar, regional məhsullar və kənd təsərrüfatı festivalları bu mirasın bir hissəsidir.

Bu gün fermerlər çeşidli problemlərdən əziyyət çekir, bu problemlər de məhsula, məhsuldarlığa təsir edir. O problemlərdən en başıcası iqlim faktorudur. Quraqlıqlar, daşqınlar, temperaturun dəyişməsi və qeyri-sabit yağışlar kənd təsərrüfatı istehsalına təhlükə yaradır. Yüksek istehsal xərcləri, aşağı məhsul qiymətləri və bazara çıxış problemləri də fermerlərin gəlirlərinə təsir göstərir. Kiçik fermerlər müasir kənd təsərrüfatı texnologiyalarını eldə etməkdə çətinlik çekirlər. Düzgün aparılmayan

kənd təsərrüfatı üsulları və kimyəvi məhlullardan, güvrələrdən istifadə torpağın münbitliyini azaldır. İstehsal olunan məhsulların bir hissəsi logistika və ya marketing problemləri səbəbindən istehlakçıya çatmazdan əvvəl israf edilir. Kəndlinin ucuz qiymətə teklif etdiyi məhsul bizim süfrələrimizə çatanadək dəfələrlə bahalanır.

Ümumiyyətə, iqtisadiyyatdakı digər sahələr kimi aqrar sektorun da bir sıra problemləri var. Məhsuldarlıq, təyinatlı təhsil, kənd təsərrüfatı torpaqlarından düzgün istifadə edilməməsi, torpaq bölgüsü, qeyri-düzgün gübə istifadəsi, çırklənmə problemləri kimi struktur problemlərlə yanaşı, yanlış kənd təsərrüfatı siyaseti də kənd təsərrüfatı üçün ciddi problemlər yarada bilər. Kənd təsərrüfatı getdikcə daha sərt iqlim şəraiti, torpağın degradasiyası və qlobal əhalinin davamlı artımı fonunda bir səra çətinliklə üz-üzədir.

Bu gün kənd təsərrüfatı sahəsində keyfiyyətli toxumlara əlçatanlıq da zəifdir. Da-ha çox GMO növlərin istehsalı həyata keçirilir ki, bu da qida təhlükəsizliyi məsələsində vacib problemlərə yol açır. İqlim, ekoloji faktorlar səbəbindən fermerlər ənənəvi toxumla bol məhsul əldə edə bilmədiyi üçün GMO toxumlara üz tutmalı olurlar. Gübrədən şüürlü istifadə de yetərli dərəcədə deyil, effektiv suvarma üsulları bütün fermerlər üçün əlçatan olmur. Torpaq eroziyası, əkin dövriyyəsinə laqeyd yanaşma, qeyri-adekvat məhsul anbarları fermerlərin problemlərindən yalnız bir neçəsidir.

Ümumdünya Fermerlər Günü həmdə fermerlərə dəstək günüdür. Onlara dəstək ola bilmək üçün siz yerli məhsuluların satıldığı bazarlarda və ya yarmarkalarda alış-veriş edə bilərsiniz. Üzvi və ekoloji cəhətdən təmiz məhsulları seçməklə davamlı kənd təsərrüfatına dəstək olun. Fermer tanışlarınızı, qohumlarınızı tanının, məhsulunu, əməyini öz səhifələrinizdə paylaşın. Fermerlər kənd təsərrüfatının onurğa sütunudur, onu daim diki tutmaq öz ölkəmizə edə biləcəyimiz en böyük yaxşılıqdır.

Lale Mehrali